

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

Cap. 6. De mutua serui, & domini obligatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80586](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80586)

CAPVT V.

De mutuis laici Principis eiusque subditorum obligationibus.

30
Subditus erga Principem quatuor obligationes.

QUATVOR sunt praecipuae subditi erga suum Principem obligationes. Prima, vt in rebus honestis, & iustis ei subiciatur: vnde debet leges honestas, & iustas acceptare. Secunda, vt cogi possit à Principe, vel Republica, ad aliquid agendum, vel vitandum etiam cum periculo vitae, vel cum poena mortis. Quia Princeps habet ius conferuandi bonum commune, ad quod praedicta aliquando sunt necessaria. Tertia, vt teneatur legibus obedire etiam civilibus sub graui piaculo: quae autem haec sunt, *Volunt. 1.* in materia de legibus expressi. Quarta, vt teneatur suum Principem ab hostibus defendere, ac pro eo, si opus sit, vitam profunderere. *Filliuc. tract. 28. p. 2. n. 112.* & alij communiter.

31
Obligatio vasalli circa refectionem.

Potest vasallus debet vectigalia soluere: imò quas gabellas, si iustae sint: Si non petantur, seclusa fraude, non debentur. Soluentes poenam non tenentur ad gabellam; tenentur tamen, quando in conscientia eorum id relinqueretur. Potest non solui, quando certo scitur, non impendi gabellam in rem, ob quam est imposta. In dubio autem de iustitia pro principe est praesumendum, & soluenda etiam infideli. *Filliuc. tra. 28. part. 2. nu. 113.* & alij communiter.

32
In multis tenetur Princeps virisim erga subditos.

Principes saeculares vicissim tenentur in multis erga suos subditos. Vnde octo annumerantur laici Superioris propriae virtutes: Religio in Deum Clementia, & mansuetudo. Liberalitas, Iustitia, Fortitudo, praesertim bellica. Prudentia rerum agendarum, Magnificencia in Templis extruendis, erigendis Academiis, &c. & Magnanimitas. *Nauar. sum. cap. 25. à num. 1. Filliuc. tr. 28. part. 2. num. 125. Azor. 10. 2. libr. 11. c. 6.*

33
Decem Principis peccata.

Verum Principum peccata ad decem possunt reduci. Peccant in immodica regnandi libidine. In indicendo iniusto bello. In socordia, & negligentia circa artium munitionem, vnde populi pax, & securitas pender. In non reficiendo publicas vias, ac custodiendas, vnde salus viatorum periclitatur. In non subueniendis pauperibus, & miserabilibus personis graua incommoda ex inopia sustentibus. In non tollendis grauis ac noxiis consuetudinibus vsurarem, contractuum lege naturali, vel Ecclesiastica prohibitorum, ludorum, aut spectaculorum cum delictorum lethalium mortali periculo. In imponendo tributa iniqua, vel antiqua sine causa augendo, vel cogendo subditos ad extruendas proprias domos, mercede non adhibita. Si iniustas leges concedant. Si Ecclesiastica iura sibi abrogent. Si cogant per vim, vel fraudem subditos facere sibi donationes: & tunc ad restitutionem tenentur. Si leges condant in suum priuatum commodum. Si cogant subditos ad certa matrimonia contrahenda, vel à contrahendis impediant. *Nauar. sum. cap. 25. à num. 1. Filliuc. tract. 28. p. 2. n. 125. Azor. 10. 2. l. 11. cap. 6.*

CAPVT VI.

De mutua serui, & domini obligatione.

SERVORVM genera multa sunt: communes autem eorum obligationes ac praecipue debitum dominis honorem deferre, obedientiam praestare in licitis, & honestis, res domini conseruare, in agitudine ei procurare Sacramenta, si alij ex familia praestantiores non curent: à malis imminetibus tutari: *Filliuc. tract. 28. part. 1. à num. 68.*

34
Mancipij in domino obligati.

Capti iniusto bello fugere possunt, non autem qui se in seruos vendiderunt. Iusto autem capti bello, etiam fugere ad suos possunt, absque vitamen, aut fidei datae deceptione. Capti apud infideles, etiam possunt fugere, & iis dari ad fugam consilium: accipere etiam à Turcis vel alij Christiani nominis hostibus possunt ad fugam necessaria. Habere possunt peculium suum mobilibus, vel immobilibus conitans. Absque domini consensu inutilis est serui donatio. Et domino magis seruendum, quam uxori, si eo in seruo, eam duxerit: Secus si sciente. In iis, quae contra naturalem sit ius vel contra diuinam pracepta, parere non debent. *Filliuc. tr. 28. p. 1. à n. 52.*

35
Alibi, quae serui possunt.

Domini vicissim tria debet seruo, honestam sustentationem, institutionem in rebus fidei, & correptionem fraternam. Olim Romanis licebat seruos occidere, nunc sublata talis est potestas; si tamen occideret mancipium Dominus nihil illi deberet, nec si mutilaret. In quibusdam casibus nec etiam vendere licet. Alimenta domini erga mancipium. Ex contractu aliquando seruo obligatur: & ex delicto iusti eius commissio tenetur. Civilis actio esse potest in quibusdam casibus *Filliuc. tract. 28. part. 1. à num. 68.* Alibi vberior sermo recurret.

36
Obligatio domini erga mancipium.

CAPVT VII.

De obligatione viri ad uxorem, & uxoris ad virum.

Viri erga uxorem obligatio. Non potest eam in diuinis praecipis impedire in humanis vero iusta de causa potest. Non potest eam grauitate, & multò minus atrociter percutere. Quia non est serua, sed sociata moderatè castigare iuxta culpam habita ratione personae conditione, & status matrimonij iure potest. Tenetur eam iniuria minimè afficere: sed potest moderatè verbis corripere, non tamen contumeliosus. Tenetur domus gubernationem quantum ad rem ac mores attendere. Tenetur cum ista cohabitare: nec potest absque iusta causa longo tempore abesse, iusta autem causa esset alicuius momenti negotium, superioris obedientia, inimicitiae vitandae, exilium. *Nauar.*

37
Viri erga uxorem obligatio.

ELSCOBA
Theos Mor
Tom III. I
E. IV